

ZARZĄDZENIE NR 99.2022
WÓJTA GMINY SADKI
z dnia 16 grudnia 2022 r.

w sprawie wprowadzenia Procedury zarządzania ryzykiem

Na podstawie art. 69 ust. 1 pkt 2 w nawiązaniu do art. 68 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2022 r. poz. 1634) zarządzam, co następuje:

§ 1. W celu zapewnienia adekwatności, skuteczności i efektywności kontroli zarządczej wprowadzam Procedurę zarządzania ryzykiem w Urzędzie Gminy w Sadkach oraz wszystkich jednostek organizacyjnych Gminy Sadki, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 2. Zobowiązuję Kierowników do zapoznania się i przestrzegania Procedury oraz zapoznania podległych pracowników.

§ 3. Traci moc Zarządzenie Nr 109.2017 Wójta Gminy Sadki z dnia 21 grudnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia Procedury zarządzania ryzykiem.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

WÓJTA
mgr Dariusz Gruniewicz

PROCEDURA ZARZĄDZANIA RYZYKIEM

Rozdział 1.

CEL

§1. 1. Celem niniejszej procedury jest ustalenie zasad i trybu postępowania w zakresie identyfikacji, szacowania ryzyka oraz działań w odpowiedzi na istotne ryzyko.

2. Procedura zarządzania ryzykiem ma zastosowanie do wszystkich jednostek organizacyjnych gminy Sadki i komórek organizacyjnych Urzędu Gminy w Sadkach.

3. Zarządzanie ryzykiem wiąże się z celami jakie realizuje jednostka. Ryzykami, które mogą utrudniać lub uniemożliwiać realizację celów należy zarządzać. Właściwe zarządzanie ryzykiem polega na dokładnym zidentyfikowaniu i opisaniu ryzyk.

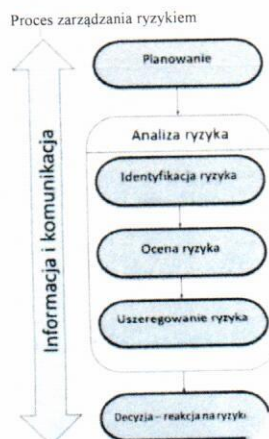
Rozdział 2.

PRZEDMIOT I ZAKRES

§2. 1. Przedmiotem procedury jest proces zarządzania ryzykiem, na który składa się:

- 1) identyfikacja obszarów związanych z ryzykiem,
- 2) szacowanie ryzyka w zidentyfikowanych obszarach,
- 3) wskazanie poziomu akceptowanego ryzyka,
- 4) określenie reakcji na ryzyko.

2. Proces zarządzania ryzykiem można przedstawić w następujący sposób:

3. Przez użyte w niniejszej procedurze pojęcia należy rozumieć:

- 1) **analiza ryzyka** - czynności podjęte w celu zrozumienia charakteru zidentyfikowanego ryzyka, na które narażona jest organizacja,
- 2) **oddziaływanie ryzyka** - możliwe skutki lub konsekwencje dla organizacji takie jak straty, utrata reputacji, obrażenia, niekorzystne zdarzenia, koszty lub opóźnienia,
- 3) **prawdopodobieństwo** - szacowane prawdopodobieństwo wystąpienia zdarzenia w okresie jednego roku.
- 4) **proces** - uporządkowany logicznie ciąg czynności, działań, decyzji, uzgodnień, których efektem jest powstanie pewnej wartości dającej się określić w postaci zmiany w środowisku zewnętrznym, jako efekt pracy.
- 5) **rejestr ryzyka** - zestawienie w formie papierowej wszystkich zidentyfikowanych ryzyk.
- 6) **ryzyko** - możliwość (prawdopodobieństwo) zaistnienia zdarzenia, które będzie miało wpływ na realizację założonych celów i zadań,
- 7) **system kontroli zarządczej** - ogół zasad zaprojektowanych i wdrożonych przez kierownictwo, obejmujących całą organizację, stanowiących spójną i logiczną całość funkcjonującą w określonym środowisku na wszystkich poziomach zarządzania, służących zwiększeniu prawdopodobieństwa zrealizowania wytyczonych celów i zadań w sposób zgodny z prawem, efektywny, oszczędny i terminowy poprzez zmniejszenie skutków ryzyka,
- 8) **ocena ryzyka** - proces systematycznej oceny źródeł, skutków i prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka.
- 9) **właściciel ryzyka** - osoba odpowiedzialna za zarządzanie ryzykiem, mająca kompetencje do podjęcia działań zaradczych w stosunku do obszaru, który zarządza,
- 10) **zarządzanie ryzykiem** - proces realizowany przez kierownictwo Urzędu i pracowników całej jednostki, mający na celu podejmowanie działań zmniejszających ryzyko do poziomu akceptowalnego, obejmujący identyfikowanie i ocenę ryzyka oraz reagowanie na nie,
- 11) **Urząd** - jednostka organizacyjna gminy. Urząd Gminy w Sadkach.
- 12) **Wójt** - Wójt Gminy Sadki,
- 13) **kierownik** - Zastępca Wójta, Sekretarz. Skarbnik i Kierownicy jednostek organizacyjnych, kierownicy Komórek organizacyjnych Urzędu.

Rozdział 3.

IDENTYFIKACJA RYZYKA

§3. 1. Identyfikacja ryzyka jest procesem powtarzalnym i zintegrowanym z procesem planowania działalności.

2. Po opracowaniu celów i zadań Kierownicy jednostek i komórek organizacyjnych Urzędu przedstawiają Wójtowi propozycje identyfikacji ryzyka tj. wskazania potencjalnych zdarzeń niepożądanych, których wystąpienie mogłoby spowodować brak realizacji celów i zadań na dany rok. utratę (zmniejszenie) zasobów, bądź zatrzymanie działalności jednostki.

3. W terminie 30 dni od otrzymania dokumentów, o których mowa w ust. 2, Zespół ds. oceny ryzyka, zwany dalej

Zespołem, powołany Zarządzeniem Wójta, sporządza arkusza ryzyka na dany rok kalendarzowy, w którym wskazuje ryzyko do poszczególnych zadań oraz zagrożenia ciągłości działalności jednostki. Wzór „arkusza ryzyka” stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej procedury.

4. Źródłami identyfikacji ryzyka mogą być:

- 1) protokoły kontroli zewnętrznych i wewnętrznych przeprowadzanych w jednostce,
- 2) skargi,
- 3) doświadczenia podobnych jednostek,
- 4) zmiany przepisów prawa,
- 5) zmiany gospodarcze,
- 6) charakter wykonywanej działalności,
- 7) systemy informatyczne,
- 8) kwalifikacje pracowników,
- 9) przetwarzanie informacji,
- 10) historia ubezpieczeniowa,
- 11) sprawozdania z lat ubiegłych,
- 12) prognozy budżetowe i inne.

Rozdział 3. **ANALIZA RYZYKA**

§4. 1. Zespół dokonuje analizy ryzyka w odniesieniu do ryzyk zidentyfikowanych.

2. Dokonując analizy Zespół określa prawdopodobieństwo ziszczenia się w danym roku poszczególnych ryzyk, oraz potencjalne skutki związane z ich wystąpieniem.

3. Analiza ryzyka polega na:

- 1) określaniu stopnia prawdopodobieństwa wystąpienia ryzyka.
- 2) określaniu skutku wystąpienia ryzyka,
- 3) przedstawieniu wyniku w formie liczbowej,
- 4) określeniu poziomu akceptowanego ryzyka.

4. **Stopień prawdopodobieństwa.** Prawdopodobieństwo i skutek oceniane są w skali pięciostopniowej (1-5), zalecanej przez Ministerstwo Finansów:

	skala				
	1	2	3	4	5
opis	Rzadkie	Mało prawdopodobne	Średnie	Prawdopodobne	Prawie pewne
Prawdopodobieństwo	0-20%	21-40%	41-60%	61-80%	81-100%

5. Skutek wystąpienia ryzyka. Należy określić skutki w skali od **1-5** jakie odniesie jednostka, gdy takie ryzyko wystąpi, w układzie:

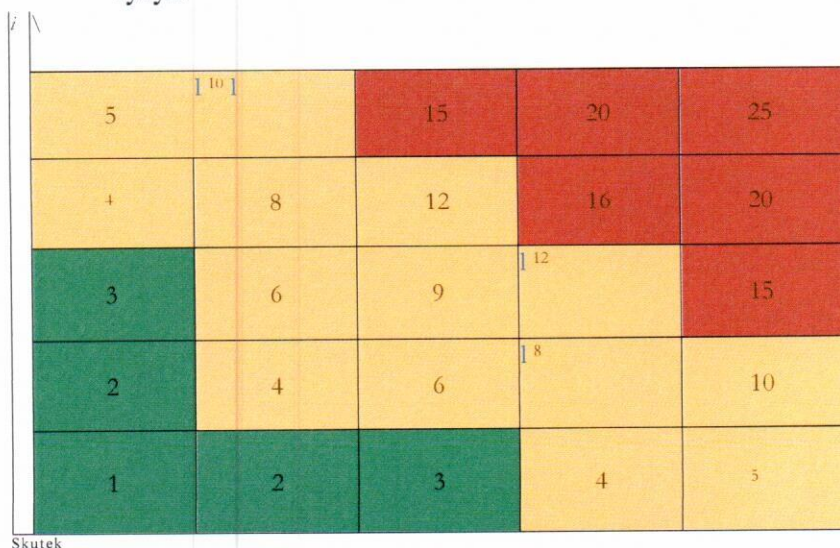
Punktacja	Opis	Kryteria			
		Finansowe	Organizacyjne	Ochrona zdrowia i bezpieczeństwo	Reputacja
5	Katastrofalne	Strata finansowa >500.000 PLN	Brak realizacji kluczowych celów Poważna niezgodność z przepisami prawa lub procedurami, zarządzeniami. Olbrzymie zakłócenia funkcjonowania Urzędu. Brak odpowiednich mechanizmów kontrolnych albo istniejące mechanizmy okazują się nieskuteczne. Utrata dobrego wizerunku Urzędu.	Utrata życia	Doniesienia prasowe w całym kraju
4	Poważne	Strata finansowa 100.000 PLN <500.000 PLN	Brak realizacji kluczowego celu. Średnia niezgodność z przepisami prawa lub procedurami, zarządzeniami. Poważne zakłócenia funkcjonowania Urzędu. Niska skuteczność istniejących mechanizmów kontrolnych. Wysokie zagrożenie utraty dobrego wizerunku Urzędu.	Poważne obrażenia	Pewne informacje w mediach ogólnokrajowych
3	Średnie	Strata finansowa 10.000 PLN <100.000 PLN	Zakłócenia w działalności. Niska niezgodność z przepisami prawa lub procedurami, zarządzeniami. Średnie zakłócenia pracy Urzędu. Potencjalne zagrożenia mogą doprowadzić do niewykonywania podstawowych zadań w określonym zakresie. Istniejące mechanizmy kontrolne tylko w	Poważne obrażenia	Pewne informacje w mediach lokalnych lub regionalnych

			pewnym stopniu mogą ograniczyć skutki ewentualnych zakłóceń. Średnie zagrożenie utraty dobrego wizerunku Urzędu.		
2	Małe	Strata finansowa 100 PLN < 1.000 PLN	Niewielkie zakłócenia w działalności. Średnia niezgodność z procedurami lub niska niezgodność z procedurami, zarządzeniami. Małe zakłócenia pracy Urzędu, ewentualne utrudnienia w realizacji zadań, nie mające wpływu na osiągnięcie celów. Istniejące mechanizmy kontrolne powinny ograniczyć skutki ewentualnych zakłóceń. Małe zagrożenie utraty dobrego wizerunku Urzędu.	Niewielkie obrażenia	Ograniczone informacje w mediach lokalnych lub regionalnych
1	Nieznaczące	Mała strata finansowa < 100 PLN	Krótkotrwałe zakłócenia w działalności. Niska niezgodność z przepisami prawa, procedurami, zarządzeniami. Ewentualne zakłócenia bez wpływu na realizację zadań i celów. Ewentualne skutki ograniczane przez istniejące mechanizmy kontrolne. Nie występuje zagrożenie utraty dobrego wizerunku Urzędu.	Niewielkie obrażenia	Ubogie informacje w mediach lokalnych lub regionalnych

6. W wyniku mnożenia wartości: skutku i prawdopodobieństwa, określa się **wartość punktową ryzyka** polegającą na pomnożeniu liczbowych ocen oddziaływania (skutku) i prawdopodobieństwa, by uzyskać łączną punktową ocenę ryzyka.

7. Hierarchizacja ryzyk.

- 1) W celu ustalenia hierarchii ryzyk, które uznać za akceptowalne, a które wymagają podjęcia działań, a które za dokładnie monitorowane i wymagające szczególnej uwagi, należy posłużyć się mapą ryzyk.

- 2) Hierarchizacja polega na naniesieniu na mapę wszystkich ryzyk dla celów jednostki. Ryzyka zaznaczone w obszarze żółtym i czerwonym to **ryzyka istotne** wymagające reakcji. Ryzyka z obszaru zielonego to **ryzyka niegroźne**.
8. Analizując skutek oraz prawdopodobieństwo oraz przypisując wartości punktowe, Zespół bierze pod uwagę w szczególności:
- 1) stopień skomplikowania zadania,
 - 2) liczbę osób uczestniczących w jego realizacji,
 - 3) wartość środków finansowych przeznaczonych na zadanie,
 - 4) obowiązujące w jednostce procedury regulujące wykonanie zadania,
 - 5) wyniki kontroli zewnętrznych i wewnętrznych.
 - 6) inne wytyczne wynikające z dokumentu „Zarządzanie ryzykiem w sektorze publicznym”,
 - 7) wyniki monitoringu i samooceny kontroli zarządczej z lat ubiegłych.
9. Wyniki analizy ryzyka wpisywane są do arkusza ryzyka.

Rozdział 5.

REAKCJA NA RYZYKO

§5. 1. Utrzymanie ryzyka na określonym akceptowalnym poziomie wymaga podejmowania określonych działań, które należy przyporządkować do odpowiedniej grupy.

2. W odniesieniu do ryzyk istotnych, powodujących największe zagrożenie, Zespół określa propozycję reakcji na ryzyko, mając na uwadze, że najbardziej pożądanym rodzajem reakcji jest działanie.

3. Sposób reakcji na ryzyko zależy od poziomu akceptowanego ryzyka oraz relacji kosztów wdrożenia działań i korzyści uzyskanych z tych działań.

4. Rodzaje reakcji na występujące ryzyko:

- 1) **tolerowanie** - Tolerowanie odnosi się do niewielkich „zielonych” ryzyk. Polega na monitorowaniu (czy nie zwiększa się poziom prawdopodobieństwa lub skutku). Dokonywane jest przez właściciela ryzyka lub/i kierownictwo jednostki.
- 2) **działanie (preferowane)** - Najlepszy sposób reakcji na istotne ryzyka. Wdrożenie procedur, dobrych praktyk, formularzy, wzorów, szkolenie i motywacja personelu, objęcie szczególnym nadzorem, uzyskanie pomocy podmiotów trzecich. Podjęte działania muszą być odpowiedzią na konkretne ryzyko.
- 3) **przeniesienie** - Ryzyka istotne przenosi się na inne podmioty poprzez:
 - ubezpieczenia,
 - odpowiednie zapisy zawieranych umów.

Ubezpieczenie dotyczy ryzyk, w których występuje szkoda (uszczerbek majątkowy), gdyż tylko ona jest pokrywana przez ubezpieczycieli.

Umowy pozwalają na poniesienie negatywnych konsekwencji ryzyka przez inny podmiot (kary umowne, zapisy dotyczące odpowiedzialności).

4) **wycofanie** - Polega na zaprzestaniu działalności w obszarze, w którym ryzyko jest zbyt wysokie. Nie dotyczy zadań i celów obligatoryjnych lub ciągłości działalności i zasobów. Stosowane, gdy koszty procedur zaradczych przekroczyłyby korzyści.

3. Reakcja na ryzyko zostaje wpisana do arkusza ryzyka.

Rozdział 6.

ZATWIERDZENIE ARKUSZA RYZYKA

§6. W terminie do 30 kwietnia każdego roku. Wójt Gminy zatwierdza przedstawiony przez Zespół arkusz ryzyka.

Rozdział 7.

BIEŻĄCE DZIAŁANIA ZWIĄZANE Z RYZYKIEM

§7. 1 Właściciele ryzyka wskazani w arkuszu ryzyka zobowiązani są do:

- 1) bieżącego monitorowania zidentyfikowanych ryzyk oraz przedstawienia wniosków z monitoringu Wójtowi Gminy,
- 2) wykonania zaplanowanej reakcji na ryzyko.
- 3) składania corocznie deklaracji dot. zarządzania ryzykiem, w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 2 do niniejszej procedury.

2. W przypadku, gdy właściciele ryzyka w trakcie roku wskażą, że istnieje zagrożenie zwiększenia istotności poszczególnych ryzyk (prawdopodobieństwa ich wystąpienia lub niekorzystnych skutków) lub wystąpienie ryzyk dotychczas niezidentyfikowanych Wójt Gminy nakazuje Zespołowi dokonanie ponownej identyfikacji, analizy i reakcji w odniesieniu do danego zadania lub zapewnienia ciągłości działalności.

Załącznik Nr 2

do procedury do Procedury zarządzania
ryzykiem wprowadzonej Zarządzeniem
Nr 99.2022

Deklaracja

Złożona przez:

(imię i nazwisko Kierownika)

Odpowiedzialnego za:

(obszar odpowiedzialności)

Pełniona przeze mnie funkcja zobowiązuje mnie do podpisania niniejszej deklaracji. Podpisując niniejszą deklarację, uznaję, iż:

- a) wraz ze swoimi podwładnymi pracownikami przestrzegamy procedury zarządzania ryzykiem w zakresie w jakim ma ona wpływ na pełnione przeze mnie obowiązki;
- b) prowadzę i dokonuję przeglądu właściwych rejestrów ryzyka i monitoruję podjęcie odpowiednich działań w celu zarządzania najważniejszymi rodzajami ryzyka, które mi przypisano;
- c) niezwłocznie podejmuję działania w celu wdrożenia uzgodnionych zaleceń kontroli wewnętrznej i zewnętrznej oraz innych zaleceń;
- d) podwładni mi pracownicy są aktywnie zachęceni do identyfikacji i zarządzania ryzykiem oraz są zachęceni do informowania kadry zarządzającej o nowym ryzyku oraz o istotnych sprawach związanych z wykonywaniem obowiązków.

(podpis Kierownika)